

Kronofogden: från obetald räkning till hjälp och nystart

Berättelse

En myndighet med två sidor

Kronofogden, eller Kronofogdemyndigheten med hela namnet, är en statlig myndighet i Sverige. Den lyder under Finansdepartementet och blev en egen, fristående myndighet den 1 januari 2008. Innan dess hörde verksamheten ihop med Skatteverket. Namnet är gammalt och kan låta strängt, men det är viktigt att förstå att myndigheten har två sidor. Den ena sidan är att hjälpa en person eller ett företag som har rätt att få betalt att faktiskt få sina pengar. Den andra sidan är att ge stöd till den som ska betala en skuld, och allt ska gå rätt och rättssäkert till. Myndigheten är alltså inte bara till för den ena parten.

Vägen från räkning till skuld

Hur fungerar det i vardagen? Det börjar oftast med en vanlig räkning, till exempel för el, hyra eller en mobiltelefon. Om räkningen inte betalas i tid får personen som regel först ett krav, alltså en påminnelse om att betala. Här är det lätt att blanda ihop två saker som faktiskt är olika. Ett krav kan komma från ett privat inkassobolag, och det är inte samma sak som Kronofogden. Inkassosteget kommer tidigare. Om skulden ändå inte betalas kan den som vill ha betalt vända sig till Kronofogden. Då kan myndigheten besluta att skulden ska betalas. Det är ofta först här i kedjan som en så kallad betalningsanmärkning kan uppstå, inte redan vid det första inkassokravet.

Vad en betalningsanmärkning är

Ordet betalningsanmärkning skrämmer många, och därför är det bra att veta hur det egentligen fungerar. En vanlig missuppfattning är att Kronofogden själv sätter anmärkningen. Så är det inte. Anmärkningen registreras i stället av särskilda kreditupplysningsföretag. Dessa företag hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden. För en privatperson finns en betalningsanmärkning kvar i tre år, och för ett företag, alltså en juridisk person, i fem år. En viktig detalj är att tiden räknas från registreringsdagen och inte från den dag då skulden betalas. En anmärkning kan påverka livet på konkreta sätt. Den kan göra det svårare att hyra en bostad, teckna ett abonnemang eller få ett lån, eftersom många hyresvärdar och företag tar en kreditupplysning innan de säger ja.

En väg tillbaka

Att hamna i skuld behöver inte vara för alltid. För den som har mycket stora skulder finns något som kallas skuldsanering. Det betyder ungefär att personen under flera år betalar en del av sina skulder enligt en bestämd plan. När planen är klar finns de skulder som ingick i den inte längre kvar. Exakt hur lång planen är, och hur mycket man betalar varje månad, kan variera och ändras över tid. Det finns också särskilda regler och undantag, till exempel kring hur länge en anmärkning

syns vid en pågående skuldsanering. Därför är det klokt att läsa mer på Kronofogdens egen sida i stället för att lita på rykten.

Hjälp som är gratis

Det allra viktigaste budskapet är kanske att ingen behöver lösa sin ekonomi helt ensam. Varje kommun i Sverige är enligt socialtjänstlagen skyldig att erbjuda budget- och skuldrådgivning. Den hjälpen är gratis, och vem som helst kan vända sig dit. En rådgivare kan hjälpa till att gå igenom räkningar, göra en budget och förstå brev från myndigheter och företag. Att be om hjälp i tid är inget konstigt. Tvärtom är det ett sätt att ta kontroll över sin situation, och i Sverige finns systemet just för att alla ska kunna få ordning på sin ekonomi och, om det behövs, en ny start.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
myndighet	en del av staten som har en viss uppgift
fristående	som står för sig själv, inte en del av något annat
rättssäker	som följer lagen och behandlar alla rättvist
part	en av sidorna i en sak, t.ex. den som ska få betalt
inkassobolag	ett privat företag som kräver in obetalda skulder
betalningsanmärkning	en registrerad uppgift om att någon inte har betalat
registrera	skriva in en uppgift officiellt
kreditupplysning	en koll på hur en person sköter sin ekonomi
juridisk person	ett företag eller en organisation, inte en enskild människa
abonnemang	ett avtal man betalar för regelbundet, t.ex. mobil
skuldsanering	en plan där man under flera år betalar en del av sina skulder
undantag	ett fall där en regel inte gäller på vanligt sätt
socialtjänstlagen	en lag om stöd och hjälp som kommunen ska ge

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad menar texten med att Kronofogden har “två sidor”?
  1. Att myndigheten har två olika kontor.
  2. Att den både hjälper den som ska få betalt och stöttar den som ska betala.
  3. Att den både lånar ut och säljer pengar.
2. Vad händer oftast först om en räkning inte betalas i tid?
  1. Man får genast en betalningsanmärkning.
  2. Man får som regel först ett krav, alltså en påminnelse.
  3. Man måste direkt lämna sin bostad.
3. Vem registrerar en betalningsanmärkning?
  1. Kronofogden själv.
  2. Hyresvärderna.
  3. Särskilda kreditupplysningsföretag, som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden.
4. Vad betyder ordet “skuldsanering” i texten?
  1. Att alla skulder försvinner direkt utan att man betalar något.
  2. Att man under flera år betalar en del av sina skulder enligt en plan.
  3. Att man får låna mer pengar av staten.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Kronofogden blev en egen myndighet den 1 januari 2008.
  2. En betalningsanmärkning för en privatperson finns kvar i tre år.
  3. Tiden för en anmärkning räknas från den dag då skulden betalas.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Ett inkassokrav och Kronofogden är samma sak.
  2. Budget- och skuldrådgivning i kommunen är gratis.
  3. Kronofogden är den största myndigheten i Sverige.
7. Förklara med egna ord skillnaden mellan ett inkassokrav och ett beslut hos Kronofogden.
8. Texten använder ord som “ungefär”, “kan variera” och “oftast”. Vad vill texten visa med sådana ord, och varför är det klokt att skriva så i en text om ekonomi och regler?
9. Varför kan en betalningsanmärkning påverka möjligheten att hyra en bostad? Svara med stöd i texten.
10. Texten säger att tiden för en anmärkning räknas “från registreringsdagen och inte från den dag då skulden betalas”. Varför tror du att det är viktigt att förstå just den detaljen?

11. Texten skriver att det är "klokt att läsa mer på Kronofogdens egen sida i stället för att lita på rykten". Vad säger det om hur man bör söka information om regler och ekonomi?
12. Varför tror du att texten betonar att budget- och skuldrådgivningen är gratis och öppen för alla?

Facit

1. 1. Att den både hjälper den som ska få betalt och stöttar den som ska betala.
2. 1. Man får som regel först ett krav, alltså en påminnelse.
3. 1. Särskilda kreditupplysningsföretag, som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden.
4. 1. Att man under flera år betalar en del av sina skulder enligt en plan.
5. 1. ja b) ja c) nej (tiden räknas från registreringsdagen, inte från när skulden betalas)
6. 1. nej (det är två olika saker) b) ja c) det står inte i texten
7. Exempel på svar: Ett inkassokrav kommer från ett privat inkassobolag och är ett tidigare steg, en påminnelse om att betala. Ett beslut hos Kronofogden kommer senare, om skulden ändå inte betalas, och det är då en betalningsanmärkning normalt kan uppstå.
8. Exempel på svar: Texten vill visa att allt inte ser exakt likadant ut för alla, och att vissa regler och belopp kan ändras över tid. Det är klokt att skriva så för att vara ärlig och inte ge fasta siffror som kanske inte stämmer, alltså att vara försiktig och källkritisk.
9. Exempel på svar: Många hyresvärdar tar en kreditupplysning innan de hyr ut en bostad. Då kan de se en betalningsanmärkning, och det kan göra det svårare att få lägenheten.
10. Exempel på svar: Det är viktigt eftersom anmärkningen finns kvar i tre år även om man betalar skulden snabbt. Man bör veta att den inte försvinner direkt när skulden är betald.
11. Exempel på svar: Det visar att man bör söka information från säkra och officiella källor, som myndigheten själv, i stället för att tro på rykten som kan vara fel.
12. Exempel på svar: Texten vill visa att hjälp finns för alla och inte kostar något, så att ingen ska tveka att be om hjälp. Det är ett sätt att inte skuldbelägga utan i stället uppmuntra människor att ta kontroll över sin ekonomi.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för samhällsorientering, ekonomi i vardagen och övning i källkritik och försiktiga formuleringar. Tema: samhälle och välfärd samt myndigheter en nyanländ ofta hör talas om men sällan får förklarade i lugn takt. Flera frågor (8, 10, 11, 12) kräver inferens och att eleven väger samman delar av texten. Ämnet är känsligt: håll en neutral, icke-skuldbeläggande ton, undvik värderingar och betona att gratis hjälp finns hos kommunen. Lyft gärna skillnaden mellan fakta (årtal, tidsgränser, lag) och uppgifter som varierar (belopp och planens längd vid skuldsanering). Bra utgångspunkt för att jämföra med hur skulder, myndigheter och ekonomisk rådgivning fungerar i elevernas egna länder.

Diskussionsfrågor

- Många känner igen namnet Kronofogden men vet inte vad myndigheten gör. Varför kan det vara viktigt att förstå hur den fungerar, även för den som inte själv har skulder?
- Texten skiljer på ett inkassokrav och ett beslut hos Kronofogden. Varför tror du att det är lätt att blanda ihop dem, och hur kan man ta reda på vad ett brev egentligen betyder?
- Finns det något som liknar budget- och skuldrådgivning där du kommer ifrån? Vart vänder sig en person med ekonomiska problem där?
- Texten betonar att man inte behöver klara ekonomin ensam. Vad kan göra att det ändå känns svårt att be om hjälp, och hur kan man tänka kring det?
- **Skriv (6–8 meningar):** Skriv en kort text som förklarar för en vän som är ny i Sverige vad Kronofogden är, vad en betalningsanmärkning innebär och var man kan få gratis hjälp. Skriv med egna ord och i en lugn, saklig ton.

Källor och faktagranskning

- Kronofogden – Uppdrag och värdegrund: <https://kronofogden.se/om-kronofogden/om-oss/uppdrag-och-vardegrund>
- Kronofogden – Hur länge finns uppgifterna om betalningsanmärkning kvar?: <https://kronofogden.se/kontakta-oss/fragor-och-svar/betalningsanmarkning/2021-04-12-hur-lange-finns-uppgifterna-om-betalningsanmarkning-kvar>
- Konsumentverket – Hjälp med ekonomin hos kommunens budget- och skuldrådgivning: <https://www.konsumentverket.se/ekonomi/kommunal-budget-och-skuldradgivning/>
- Wikipedia – Kronofogdemyndigheten: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kronofogdemyndigheten>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. KÄNSLIGT ÄMNE – texterna håller sig till lag, officiellt uppdrag och allmänna fakta och undviker att skuldbelägga. Nyckelfakta: Kronofogden (Kronofogdemyndigheten) är en statlig myndighet under Finansdepartementet och blev en egen myndighet, fristående från Skatteverket, den 1 januari 2008. Uppdraget är bland annat att hjälpa den som har rätt att få betalt att få sina pengar och samtidigt ge stöd till den som ska betala en skuld på ett rättssäkert sätt. Den som inte betalar en räkning kan först få ett krav; om skulden ändå inte betalas kan den som vill ha betalt vända sig till Kronofogden, som kan besluta att skulden ska betalas. En betalningsanmärkning registreras inte av Kronofogden själv, utan av kreditupplysningsföretag som hämtar uppgifter bland annat från Kronofogden. För en privatperson finns en betalningsanmärkning kvar i tre år och för ett företag (juridisk person) i fem år, räknat från registreringsdagen – inte från när skulden betalas. En anmärkning kan göra det svårare att till exempel hyra en bostad, teckna abonnemang eller få lån, eftersom många hyresvärdar och företag tar en kreditupplysning. Skuldsanering innebär att en person med stora skulder under flera år betalar en del av skulderna; när planen är klar finns de skulder som ingick inte längre kvar. Varje kommun är enligt socialtjänstlagen skyldig att erbjuda gratis budget- och skuldrådgivning, som vem som helst kan vända sig till. OSÄKERHETER/MYTER (markeras försiktigt i texterna med "kan", "oftast", "ungefär"): Exakta belopp, avgifter och antal år i en betalningsplan vid skuldsanering varierar och ändras över tid och anges inte med fasta siffror. Ett vanligt inkassokrav (från ett privat inkassobolag) blandas ofta ihop med Kronofogden – det är två olika saker, och en betalningsanmärkning uppstår normalt först efter beslut hos Kronofogden, inte vid ett inkassokrav. Antal anställda och aktuell statistik (t.ex. antal skuldsatta) anges inte utan färsk källa eftersom siffrorna ändras varje år. Reglerna om hur länge en anmärkning finns kvar vid pågående skuldsanering har särskilda undantag – texterna formulerar detta försiktigt och hänvisar till Kronofogdens egen sida.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.